

**Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана
Франка**

Є.М.Мисечко, Б.В.Свищ, М.В. Федьович,

**Планування навчальної роботи вчителя
фізики**

**(Матеріали для семінарських занять із методики
фізики)**

Житомир 2012

Планування навчальної роботи вчителя фізики.

МЕТА. Усвідомити важливість планування навчальної роботи в науковій організації педагогічної діяльності вчителя. Оволодіти методикою планування цілісної системи уроків з навчальної теми.

№	Основні питання	Форми роботи на семінарі	Література
1	Загальні питання планування навчально-виховного процесу з фізики	Аналітична бесіда з формулюванням запитань, що стимулюють у присутніх бажання висловити власну думку щодо змісту і значення різних методів планування. Педагогічно обгрунтована оцінка виступу.	4,С.87-93 6,С.261-263 38,С.166-167 42,160-161
2	Дидактичні вимоги до тематичного планування системи уроків.	Розповідь про методику тематичного планування з внесенням дискусійних моментів у виклад. Обговорення запропонованих варіантів планів. Аналіз професійної компетентності доповідача.	4,С.90-91 42,С.161.163 58,С.4-8 59,С.6-14 3л,С. 107-111 6л,С.3-6
3	Підготовка вчителя фізики до уроку. План і конспект уроку.	Організація дискусії щодо ступеня деталізації поурочних планів. Оцінка вміння майбутнього вчителя організувати і скерувати обговорення в необхідне русло.	4,С.92-93 6,С.263-265 38,С.167-173 42,С.163-166 57,С. 167-170 59,С.14-18 1л,С.16-18 3л,С.111-120 5л,С.16-18 9л,С. 198-207
4	Написати розгорнутий план-конспект уроку на тему «Автоколивання, генератор незатухаючих коливань».	Моделювання дій вчителя по керуванню навчально-виховною діяльністю учнів на уроці. Обговорення педагогічної доцільності обраної методики ведення уроку. Конкурс пропозицій.	21,с. 15-26 58,С.17в 59,С.208-209

КОНТЕКСТНІ ЗАВДАННЯ

1. Як ви розумієте вираз: «...план - не дорадчий сценарій, а керівництво до дії» [57,С.168]?

2. Від окремих учителів можна почути, що план сковує творчість, самобутність вчителя. Тому-то немає потреби в поурочному плануванні. Вирішіть це питання з позицій діалектичного співвідношення нормативно заданого і творчого в професійній діяльності вчителя.

3. До яких видів відноситься планування, запропоноване в посібниках [58] та [59] і чому?

4. Існують різні точки зору на структуру і зміст тематичних планів. Одні автори [6л,С.3] вважають, що тематичний план повинен містити лише послідовний перелік тематики уроків із зазначенням їх типів. Інші - [2л,С.118] включають у перспективний план не тільки теми уроків, але й методи роботи, перелік демонстрацій, задач, домашніх завдань тощо.

5. Якому із способів тематичного планування ви віддасте перевагу? Чому? Дайте педагогічне обґрунтування.

6. Інколи тематичний план з фізики вчителі доповнюють рубриками: література для позакласного читання, домашні досліди й спостереження, питання для індивідуального й фронтального опитування. Оцініть доцільність таких доповнень.

7. П.О.Знаменський [2л,С.118] пише, що тематичні плани з великим числом стовпчиків і граф незручні і непотрібні. Списки всіх демонстрацій, а також ілюстративних посібників (таблиць, діапозитивів, моделей і ін.) доцільно наносити на карточки. Карточки нумеруються і в робочий план вносяться тільки номери картонок. З часом ці списки змінюються і доповнюються. Оцініть доцільність такої пропозиції.

8. Поясніть висновок, що стосується поурочного планування: «...безмежна воля, як і надмірна регламентація однаково недоцільні. Найвищий ефект забезпечує розумне поєднання самодіяльності й дотримання процедурних схем аналізу» [57,С.170].

9. Ознайомитися з планом уроку на тему «Вільне падіння тіл» [42,С.166- 67]. Які, на вашу думку, зміни в методику проведення уроку і його зміст доцільно внести?

ЗАВДАННЯ з НДРС

1. З позицій діалектичного підходу до проблеми співвідношення нормативно заданого і творчого, в діяльності учителя обґрунтувати важливість плануванні навчальної роботи фізики.

2. Встановити методологічну роль принципу єдності історичного і логічного в плануванні навчального матеріалу.

3. Підготувати реферат на тему «Методика планування цілісної системи уроків з навчальної теми шкільного курсу фізики.»

4. Скласти тематичний план вивчення розділу шкільного курсу фізики 11 класу «Магнітне поле».

5. Написати рецензію на книгу «Планирование учебного процесса по физике в средней школе»[58].

6. Скориставшись програмою, скласти річний календарний план з курсу фізики 8 класу.

ЛІТЕРАТУРА

1л.Балашов М.М. Методические рекомендации к преподаванию физики в 7-8 классах средней школы:Книга для учителя:Из опыта работы.-М.:Просвещение, 1991.-46 с.

2л.Знаменский П.А.Методика преподавания физики в средней школе.- Ленинград:Учпедгиз, 1955.-552 с.

3л.Зотов Ю.Б. Оптимизация современного урока.-М-Просвещение, 1984.-144 с. .

4л.Махмутов М.И. Современный урок: Вопросы теории.- М.:Педагогика, 1981.-192 с

5л.Осадчук Л.А. Повышение зффективности обучения физике в школе взрослых.-М.Педагогика, 1971.-128 с

6л.Пути активизации обучения физике /Ответственный редактор И.А.Куркин.-Ростов:Книжное издательство,1967.-110 с.

7л.Соколов І.І. Методика викладання фізики в середній школі.- К.:Рад.школа.1952.-528 с.

8л.Тонконогая Е.П. Дцдактические особенности урока в вечерней школе.-М.:Просвещение,1984.-128 с.

9л.Яковлев Н.М., Сохор А.М. Методика и техника урока в школе.- М.Просвещение, 1985-208 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Альбін К.В. та ін. Методика викладання фізики. - К.:Вища школа, 1970. - 300 с.

2. Анциферов Л.И., Пищиков И.М. Практикум по методике и технике школьного физического эксперимента. - М.: Просвещение, 1984. - 255 с.

3. Білий М.С. Методика викладання фізики а 6 і 7 класах.-К.:Рад. школа. 1971. - 256 с.

4. Богдан В.И. и др. Практикум по методике преподавания физики. - Минск: Вышедшая школа, 1979. - 160 с.

5. Борбат О.М., Смолянець В.В. Методика викладання оптики: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1978. - 110 с.

6. Бугаев А.И. Методика преподавания физики в средней школе: Теоретические основы. - М.: Просвещение, 1981. - 288 с.

7. Величко С.П., Ковальов 1.3. Лазер у шкільному курсі фізики. - К.: Рад.школа, 1989. - 143 с.
8. Воловик П.М. та ін. Методика навчання фізики у восьмирічній школі / За ред. М.Й. Розенберга. - К.: Рад.школа, 1969. - 268 с.
9. Воловик П.М. Вивчення світлових явищ у 7 класі: Посібник для вчителя. - К.: Рад. школа, 1988. - 87 с.
10. Гайдучок Г.М., Нижник В.Г. Фронтальний експеримент з фізики в 7-11 класах середньої школи: Посібник для вчителя. - К.: Рад. школа, 1989. - 175 с.
11. Глазунов А.Т. Методика преподавания физики в средней школе: Электродинамика нестационарных явлений. Квантовая физика - М.: Просвещение, 1989. - 272 с.
12. Голин Г.М. Вопросы методологии физики в курсе средней школы. - М.: Просвещение, 1987. - 127 с.
13. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі. Механіка: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1984. - 208 с.
14. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі. Молекулярна фізика: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1988. - 171 с.
15. Гончаренко С.У., Розенберг М.Й. Методика навчання фізики в середній школі. Коливання і хвилі. Оптика. Теорія відносності. Фізика атомного ядра. - К.: Рад.школа, 1974. - 230 с.
16. Гончаренко С.У. Формування наукового світогляду учнів під час вивчення фізики: Посібник для вчителя. - К.: Рад.школа, 1990. - 208 с.
17. Гончаренко С.У., Розенберг М.Й. Методика навчання фізики в середній школі. Загальні питання. Механіка: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1984. - 264 с.
18. Гусарев Б.І. Фізика в сучасному виробництві: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1981. - 128 с.
19. Гутман В.И., Мощанский В.Н. Алгоритмы решения задач по механике в средней школе: Кн. для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 95 с.

20. Дуков В.М. Исторические обзоры в курсе физики средней школы Пособие для учителей, - М.: Просвещение, 1983. - 160 с.
21. Ерунова Л.И. Урок физики и его структура при комплексном решении задач обучения: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 160 с.
22. Ефименко В.Ф. Методологические вопросы школьного курса физики. - М.: Педагогика, 1976. - 224 с.
23. Закота Л.А., Ляшенко О.1. Проблемне навчання фізики: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1985. - 96 с.
24. Зверева Н.М. Активизация мышления учащихся на уроках физики: Из опыта работы. Пособие для учителей.- М.: Просвещение, 1980.- 112 с.
25. Иванова Л.А. Активация познавательной деятельности учащихся. Пособие для учителей.- М.:Просвещение, 1980. - 160 с.
26. Калапуша Л.Р. Моделювання у викладанні фізики в школі.- К.:Рад. школа, 1968. - 124 с.
27. Каменецкий С.Е., Орехов В.П. Методика решения задач по физике в средней школе: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1987. - 336 с.
28. Контроль знаний учащихся по физике. Под ред.В.Г.Разумовского. Р.Ф.Кривошаповой. - М.: Просвещение, 1982. - 208с.
29. Коршак Є.В.,Миргородський Б.Ю. Методика і техніка шкільного фізичного експерименту: Практикум.-К.; Вища школа, 1981.-280 с.
30. Коршак Є.В., Гончаренко СУ., Коршак Н.М. Методика розв'язування задач з фізики: Практикум. - К.: Вища школа, 1976. 240 с.
31. Ланіна І.Я. Позакласна робота з фізики. – К. Рад.школа, 1983.- 206 с.
32. Ланина И.Я. Формирование познавательных интересов учащихся на уроках по физике: Книига для учителя. - М.: Просвещение, 1985. - 128 с.
33. Лыков В.Я. Эстетическое воспитание при обучении физике: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1986. 144 с.
34. Малафеев Р.И. Проблемное обучение в физике в средней школе.- М.: Просвещение, 1980. - 127 с.

35. Марон А.Е. и др. Методика учебных занятий по физике в вечерней школе.- М.:Просвещение, 1990.-175 с.
36. Межпредметные связи курса физики в средней школе /Под ред. Ю.И.Дика, И.К.Турышева. - М.:Просвещение, 1987. - 191 с.
37. Межпредметные связи естественно-математических дисциплин Пособие для учителей /Под ред. В.Н.Федоровой.-М.:Просвещение, 1980. - 208 с.
38. Методика преподавания физики в 7-8 классах средней школы /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усо. - М.; Просвещение, 1992»-284 с.
39. Методика преподавания физики в средней школе: Частные вопросы /Под ред. С.Е.Каменского, Л.А.Ивановой. - М.:Просвещение, 1987. - 336 с.
40. Методика факультативных занятий по физике/Под ред. О.Ф.Кабардина, В.А.Орлова. - М.:Просвещение, 1988. - 240 с.
41. Методика преподавания физики в средней школе: Молекулярная физика. Электродинамика /Под ред. С.Т.Ламаша. - М.:Просвещение, 1987. - 256 с.
42. Методика преподавания школьного курса физики. Часть 1: Общие вопросы /Под ред. А.В.Перышкина. - М. МГПИ, 1979.-248 с.
43. Методика преподавания школьного курса физики. Часть 2: Частные вопросы) /Под ред. А.В.Перышкина. - М.: МГПИ, 1980. -368 с.
44. Методика преподавания физики в 8-10 классах средней школы. Часть 1 /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усовой. - М.:Просвещение, 1980. - 320 с.
45. Методика преподавания физики в 8-10 классах средней школы. Часть 2 /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усовой. - М.Просвещение, 1980. - 351 с.
46. Мисечко Є.М-, Гончаренко С.У. Контрольні роботи з фізики для 8-10 класів. - К.: Рад. школа, 1983. - 176 с.
47. Мисечко Є.М. та ін. Задачі з фізики: Методичні рекомендації. - Житомир: ЖДПІ, 1992. - 140 с.
48. Мисечко Є.М. Навчальний фізичний експеримент в школі,-Житомир: ЖДПІ, 1995. - 117 с.
49. Міжпредметні зв'язки під час вивчення фізики в середній школі/ За ред. О.В.Сергеева. - К.: Рад. школа, 1979. - 118 с.

50. Мощанський В.М. Формування світогляду учнів під час вивчення фізики. - К.: Рад. школа, 1981. - 144 с.
51. Мощанский В.Н., Савелова ЕВ. История физики в средней школе. - М.: Просвещение, 1981. - 205 с.
52. Научные основы школьного курса физики/Под ред. С.Я.Шамаша, З.Е.Эвенчик. - М.: Педагогика, 1985. - 240 с.
53. Оноприенко О.В. Проверка знаний, умений и навыков учащихся по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1988.-128 с.
54. Осадчук Л.А. Методика преподавания физики: Дидактические основы. - Киев-Одесса: Вища школа, 1984. - 352 с.
55. Основы методики преподавания физики в средней школе /Под ред. А.В.Перышкина. - М.: Просвещение, 1984. - 398 с.
56. Підвищення ефективності уроків фізики. Збірник статей /За ред. О.І.Бугайова. - К.: Рад школа, 1986. - 152 с.
57. Підласий І.П. Як підготувати ефективний урок.-К.:Рад. школа, 1989. - 204с.
58. Планирование учебного процесса по физике в средней школе /Под ред. Л.С.Хижняковой.- М. Просвещение, 1982. - 224 с.
59. Планування навчально-виховного процесу з фізики у 9-11класах середньої школи /За ред. проф. О.І.Бугайова. - К: Рад. школа, 1989. - 261 с.
60. Политехническое образование и профориентация учащихся в процессе преподавания физики в средней школе/Под ред. А.Т.Глазунова, В.А.Фабриканта. - М.: Прозвведение,1985. - 159с.
61. Резников Л.И. Преподавание физики в средних профессионально-технических училищах: Метод, пособие. – М. Высшая школа, 1977. - 207 с.
62. Розв'язування задач з фізики: Практикум /За загальною ред. Є.В.Коршака. - К.: Вища школа, 1986. - 312 с.
63. Савченко В.Ф.Фізика в школі і науково-технічний прогрес: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1978. - 128 с.

64. Семикін М.П., Любичанковський В.А. Методологічні питання в курсі фізики середньої школи: Посібник для вчителів. - К: Рад. школа, 1982. - 88 с.
65. Сергеев А.В. Наблюдения учащихся при изучении физики на первой ступени обучения: Пособие для учителей. - К.:Рад.школа, 1987. - 152 с.
66. Сергеев А.В. Наблюдения учащихся при изучении физики на второй ступени обучения: Пособие для учителей. - К:Рад.школа,1988. - 176 с.
67. Сичевська З.В. Вивчення основ молекулярно-кінетичної теорії і термодинаміки в середній школі. - К.: Рад.школа, 1979.-160 с.
68. Сычевская З.В. и др. Проверка результативности обучения физике: Пособие для учителей. - К.: Рад.школа, 1986. - 175 с.
69. Спасский Б.И. Вопросы методологии и историзма в курсе физики средней школы. - М.: Просвещение, 1975. - 95 с.
70. Современный урок физики в средней школе/Под ред. В.Г.Разумовского, Л.С.Хижняковой. - М.: Просвещение, 1983. - 224 с.
71. Терентьев М.М. Демонстрационный эксперимент в проблемном обучении. - М.: Просвещение, -1978.- 104 с.
72. Турдикулов З.А. Экологическое образование и воспитание учащихся в процессе обучения физике: Книга для учителя. – М. Просвещение, 1988. - 126с.
73. Туришев І.К., Лук'янов Ю.І. Викладання фізики у 8 класі.- К.: Рад.школа, 1979, - 174 с.
74. Усова А.В., Завьялов В.В. Воспитание учащихся в процессе обучения физике. - М.: Просвещение, 1984. - 143 с.
75. Усова А.В., Вологодская ЗЛ. Самостоятельная работа учащихся по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1981.-158 с.
76. Усова А.В., Завьялов В.В. Учебные конференции и семинары по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1975. - 111с.
77. Хорошавин С.А. Техника и технология демонстрационного эксперимента. - М.: Просвещение, 1978. - 174 с.

78. Хорошавин *СЛ.* Физический эксперимент в средней школе: 6-7 кл. - М.: Просвещение, 1988. - 175 с.
79. Шарко В.Д. Екологічне виховання учнів під час вивчення фізики. - К.: Рад. школа, 1990. - 207 с.
80. Шахмаев Н.М., Шиллов В.Ф. Физический эксперимент в средней школе: Механика. Молекулярная физика, Электродинамика.- М.: Просвещение, 1989. - 255 с.
81. Шахмаев Н.М., Павлов Н.И., Тыщук В.И. Физический эксперимент в средней школе: Колебания и волн. Квантовая физика.-М.: Просвещение, 1991. - 223 с.
82. Шедеев Д. Демонстрационный эксперимент в преподавании физики. - М.: Просвещение, 1987. - 95 с.
83. Эвенчик З.Е. Преподавание механики в курсе физики средней школы. - М.: Просвещение, 1971. - 160 с.